

Kỹ thuật nuôi đẻ thương phẩm đem lại hiệu quả kinh tế cao

1. Phân biệt đẻ đực, đẻ cái

- Đẻ đực cánh màu nâu pha đen, không bóng mượt.
- Đẻ cái cánh màu đen, bóng mượt.
- Đẻ đực bụng nhỏ hơn.
- Đẻ cái bụng to hơn vì bụng đẻ cái có trứng.
- Đẻ đực không có máng đẻ trứng.
- Đẻ cái có máng đẻ trứng ở phần đuôi, giống cái kim khâu quần áo để đẻ cái cắm xuống đất đẻ trứng.
- Đẻ đực kêu để ve vãn con cái.
- Đẻ cái không kêu được.

2. Vòng sinh trưởng

- Đẻ mẹ đẻ trứng đã được thụ tinh sau 9 – 12 ngày đẻ con sẽ nở.
- Nuôi đẻ từ khi mới nở tới khi thu hoạch khoảng 40 – 45 ngày.
- Đẻ trưởng thành từ 50 – 55 ngày trở đi bắt đầu sinh sản

3. Chuồng nuôi và thiết bị chăn nuôi:

– **Chuồng nuôi:** Chuồng nuôi có thể là xô, thau, khay, chậu... có nắp đậy nhưng phải đảm bảo yên tĩnh, thoáng mát. Nắp đậy, có thể là cái lồng bàn hoặc nắp xô đục nhiều lỗ tạo thông thoáng, ban ngày mở ra, chiều tối đậy lại để phòng tránh đẻ bay đi và mèo, chuột bắt đẻ... Trước khi nuôi phải rửa sạch, phơi khô chuồng nuôi và trang thiết bị phục vụ chăn nuôi đẻ.

-Tùy theo phương tiện và điều kiện nuôi mà bố trí số lượng nuôi hợp lý. Nuôi đẻ giống bố mẹ (ép đẻ) trong xô có dung tích 40-50 lít thì thả 20 đẻ cái, 10 đẻ đực. Trong xô 80-80 lít thì thả 30 đẻ cái và 15 đẻ đực...

– **Thiết bị chăn nuôi:** Rế tre, máng đẻ, máng thức ăn, nước uống cho đẻ đơn giản, có thể dùng vỏ nghêu, hoặc làm bằng xi măng, đồ sành sứ kích thước không quá lớn nhằm hạn chế đẻ con té chết (đường kính khoảng 10-15 cm, dày khoảng 1,5-2,0 cm, sâu khoảng 0,5-1,0 cm).

-Trong chuồng nuôi, có rế tre (rế để xoong nồi đường kính 15-20 cm) hay vỉ tre, rế có lỗ nhỏ (dày) nuôi đẻ con mới nở đến 25 ngày tuổi, loại thưa nuôi tiếp theo đến thu hoạch. Xô loại 45 lít xếp khoảng 10 rế, xô 80 lít thì 15 rế. Rế xếp chồng lên nhau tạo khoảng trống để máng đẻ, máng thức ăn, nước uống cho đẻ. Đất dùng trong máng đẻ là đất sạch, tơi xốp, ẩm vừa phải, có độ dày 3 – 4 cm (có thể dùng đất sạch trộn

với xơ dừa xay). Không dùng đất có kiến, đất bị nhiễm hóa chất độc hại... Trên cùng phủ một lớp cỏ cho dế ăn, ở, sinh trưởng phát triển và sinh sản...

4. Thức ăn cho dế

- Các bạn có thể tận dụng nhiều loại thực vật như các loại cỏ, lá rau khoai lang, lá sắn, lá đu đủ, rau muống, củi dưa hấu, dưa chuột... tất cả các rau, cỏ cho dế ăn đều phải được rửa sạch, không có thuốc bảo vệ thực vật đảm bảo vệ sinh cho dế ăn.
- Ngoài ra các bạn có thể cho dế ăn bổ xung các loại cám đã nghiền mịn.
- Cần đảm bảo dế luôn có nước sạch để uống.

5. Cách chọn dế giống

- Chọn dế to, khỏe, đầy đủ râu, cánh, chân.
- Ghép theo tỷ lệ 1 đực với 2 cái.
- Tùy thuộc hình thức nuôi dế các bạn quyết định số lượng dế giống, trong một chậu các bạn để 1 khay nước cho dế uống, 1 khay đất cho dế đẻ, 2 khay đựng thức ăn, 3 cái dế cho dế mèn đậu, trèo leo.

6. Chăm sóc nuôi dưỡng dế sinh sản:

- **Thả giống:** Theo tỷ lệ 1 trống/2 mái. Xô nhựa nhỏ thả 15 dế trống và 30 dế mái vừa mới trưởng thành. Xô nhựa lớn 80 lít có thể thả 25 dế trống và 50 dế mái.
- **Đẻ trứng:** Sau khi thả giống 2-3 ngày dế đẻ trứng vào máng đẻ.
- **Dấu hiệu dế sắp đẻ:** Dế mái thường thụt lùi và chọc cây kim nhọn sau đuôi xuống đáy xô. Lúc này ta đặt máng đẻ vào là dế leo lên đẻ ngay (trong máng đẻ đã để sẵn đất sạch tơi xốp và đủ ẩm).
- Khi dế có dấu hiệu sắp đẻ ta đặt máng đẻ vào xô nuôi dế bố mẹ hàng đêm cho dế đẻ. Cứ sau mỗi đêm máng đẻ được lấy ra đưa đi ấp, tối đến đưa máng mới vào xô nuôi dế để đẻ tiếp. Mỗi đêm 30 con dế mẹ có thể đẻ hàng nghìn trứng vào máng đẻ. Dế chỉ đẻ trong vòng hai tháng là thải loại.
- Dế rất nhát, vì vậy ta nên để máng đẻ vào buổi tối. Mỗi tối để vào một máng đẻ, sáng hôm sau lấy máng đẻ ra để vào xô ấp trứng ở một khu vực khác.

7. Cách ấp trứng

- Xô ấp trứng được thiết kế như sau:
- Bỏ một lớp đất xốp vào đáy xô, cao khoảng 1cm, rộng khoảng 3cm. Để 3 máng trứng vào chính giữa xô, phủ lên một lớp cỏ mỏng, mỗi ngày phun nước 1- 2 lần để giữ ẩm. Hoặc trước khi cho máng trứng vào xô ấp trứng, ta chuẩn bị hai khăn bông vuông (loại khăn lạnh lau mặt ở các nhà hàng), nhúng nước ướt rồi đặt dưới đáy

thùng ấp, sau đó đặt máng trứng trên khăn ướt và dùng khăn ướt thứ hai đó nhúng nước dẩy lên máng trứng để giữ độ ẩm.

– Sau khi đó làm xong các việc mới dẩy nắp thùng lại. Cứ 3-4 ngày, thay khăn ướt một lần để giữ độ ẩm. Nhiệt độ cần cho trứng nở khoảng 25-30°C (nhiệt độ phũng). Sau 8-12 ngày là để nở. Khi thấy đế đó nở hết, ta lấy khay để ra khỏi xô ấp và chuyển đế con vào xô ương nuôi riêng.

Để đế đẻ nhiều và đế con khỏe mạnh, cần lưu ý:

– Vệ sinh chuồng nuôi và thiết bị chăn nuôi sạch sẽ, khô ráo, máng thức ăn phải được che dẩy, tránh nước gây nấm mốc... Sau đó, để máng để vào đáy xô lệch sang một bên, bên kia để một máng thức ăn, một máng nước, úp chông rế lên, phủ lên rế một ít cỏ tươi. Phun nước dạng sương lên cỏ tươi mỗi ngày 1-2 lần tạo nhiệt độ trong xô 25- 30°C.

– Sau khi đế đẻ một ngày, chuyển máng trứng sang thùng ấp và đặt máng để khác vào trong xô nuôi. Có thể dùng thùng các-tông loại dày hoặc khay nhựa có kích thước 60 x 40 x 20 cm để ấp trứng, mỗi thùng có thể để 8-10 máng trứng. Thùng ấp phải kín, có nắp dẩy (dùng lưới muỗi), theo dừi hàng ngày, tránh kiến gây hại...

8. Cách nuôi đế từ mới nở đến 15 ngày tuổi

– Đế mới nở từ 2 khay trứng trung bình được khoảng 2000 con.

– Các bạn để từ 1 – 2 cái đế bắc nồi cơm vào chậu nuôi cho đế có chỗ đậu, leo treo, trú ẩn.

– Để vào chậu đế 2 – 3 khay thức ăn (loại khay nhỏ).

– Do lúc này đế vẫn còn nhỏ nên các bạn không được để khay nước vào mà chỉ cho đế uống nước bằng cách phun vào búi cỏ, hoặc lá rau cho đế ăn. Các bạn cũng có thể dùng miếng vải thấm nước cho đế hút nước.

9. Cách nuôi đế từ 15 đến 45 ngày tuổi

– Lúc này đế đã lớn các bạn có thể đặt khay nước vào cho đế uống được mà không sợ đế bị chết đuối nữa. Tôi thường để 1 khay nước, 2 khay thức ăn cho đế. Các bạn nên cho thêm đế cho đế mèn đậu.

– Nếu mật độ đế quá đông các bạn nên tách bớt ra các chậu nuôi khác, chậu nuôi đảm bảo khoảng 1000 con.

– Các bạn có thể cho thêm các loại lá rau, cỏ cho đế ăn.

– Cứ mỗi ngày thay nước cho đế một lần, khay thức ăn thì 2 ngày một lần, nếu còn cám các bạn lên bỏ đi và thay cám mới. Tùy theo tốc độ đế ăn mà các bạn cho ăn phù hợp đảm bảo không lãng phí.

– Khoảng 5 – 7 ngày các bạn nên vệ sinh chậu nuôi một lần.

Chỳ ý: Để sắp trưởng thành tới đến thường hay bay đi kiếm ăn và hoạt động tình dục... Vỡ vậy, chiều tối ta cần đậy nắp xô lại sáng sớm mới mở ra cho thoáng mát.

10. Thu hoạch:

– Dùng vợt nylon nhỏ thu hoạch, cho vào thùng giấy cùng với rế, cỏ tươi di chuyên xa để không chết. Có thể đông lạnh sau khi rửa sạch để bằng nước sạch hoặc nước muối 2% và cho vào khay đông lạnh.

– Chăm sóc nuôi dưỡng để đơn giản, ít vốn, ít dịch bệnh, dễ thực hiện mang lại hiệu quả kinh tế cao, ai cũng có thể nuôi được.

11. Phòng và trị bệnh:

– Với phương châm phòng bệnh là chính, thực hiện tốt chương trình 3 sạch: ở sạch, ăn sạch, uống sạch. Đặc biệt, khi thời tiết hoặc môi trường sống thay đổi, cần phải vệ sinh, chăm sóc nuôi dưỡng thật tốt để tăng cường sức đề kháng, chống stress gây hại cho dế...

– Dế ta thường hay bị một số bệnh, nhất là bệnh đường ruột.

– Bệnh đường ruột:

+ Nguyên nhân: Có thể do mật độ quá cao, chuồng nuôi quá nóng ẩm hoặc chuồng nuôi bị nước đổ vào lẫn phân, thức ăn gây ô nhiễm môi trường hoặc thức ăn bị ôi mốc, nước uống lẫn phân, dơ bẩn, mất vệ sinh...

+ Triệu chứng: Dế đang ăn uống, khỏe mạnh bình thường, đột ngột bỏ ăn chỉ uống nước rồi yếu dần, râu gãy ngang, phân nước trắng đục, 7-10 ngày sau thì dế chết. Bệnh này rất dễ lây lan sang những con ở cùng một xô, rất khó trị.

+ Phòng và trị bệnh: Phòng bệnh hơn chữa bệnh. Phòng bệnh là chính bởi khi chúng ta phát hiện ra triệu chứng thì đã muộn. Tốt nhất nên giữ gìn vệ sinh chuồng nuôi sạch sẽ, khô ráo, thoáng mát, thức ăn, nước uống phải thay rửa hàng ngày...